

Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan neuvottelu

Aika: tiistaina 10.12.2024 kello 12.00–14.57

Paikka: Sisäministeriön kokoushuone Aleksanteri, Kirkkokatu 12, Helsinki ja Teams-etäyhteys

Alueen edustajat paikalla:

Juha Jolkkonen	toimialajohtaja
Jani Pitkänen	pelastuskomentaja
Maarit Sulavuori	perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja
Leena Turpeinen	terveys- ja päihdepalvelujen johtaja
Pia Nurme	sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja
Tiina Mäki	yhteisten palvelujen johtaja
Daniel Sazonov	apulaispormestari
Tuula Saxholm	rahoitusjohtaja
Hanna Laine	yhteyspäällikkö
Irmeli Suvanto	seniorikonsultti
Sampo Pajari	talous- ja strategiajohtaja

Puheenjohtajisto paikalla:

Ville-Veikko Ahonen	osastopäällikkö, VM, puheenjohtaja
Kari Hakari,	osastopäällikkö, STM, 1. varapuheenjohtaja
Tiina Snellman	strategia- ja talousyksiön johtaja, SM, 2. varapuheenjohtaja

Ministeriöiden, THL:n & AVI:n edustajat paikalla:

Anna-Liisa Pasanen	johtava erityisasiantuntija, VM
Timo Ukkola	erityisasiantuntija, VM
Andreas Blanco Sequeiros	johtaja, STM
Nina Knape	johtava asiantuntija, THL
Mira Leinonen	pelastusylitarkastaja, Etelä-Suomen AVI
Essi Taavitsainen	projektiassistentti, VM

Valtioneuvoston edustajat etänä:

Anna Cantell-Forsbom	osastopäällikkö, STM
Taru Koivisto	johtaja, STM

1. Tilaisuuden avaus

Puheenjohtaja avasi tilaisuuden klo 12.00.

2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen

Päätös: Todettiin osallistujat, käytiin lyhyt esittäytyminen ja hyväksyttiin asialista muutoksitta.

3. Yleiskatsaus Helsingin kaupungin tilanteesta

3.1. Terveyden ja hyvinvoinnin -laitoksen arviointipäällikön puheenvuoro

THL:n arvion mukaan palvelutarpeen näkökulmasta väestö on muuta maata terveempää ja koulutetumpaa. Keskeisimpiä palvelutarpeeseen heijastuvia tekijöitä ovat päihdeongelmat, asunnottomuus, pienituloiset lapsiperheet ja ulkomaalaiset. Helsingin kaupungissa iäkkäiden laitoshoidtoa on enemmän kuin muualla maassa. Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa kaupunki on siirtänyt painopistettä keveämpiin palveluihin. Lastensuojelun laitoshoidossa oman tuotannon osuus on maan suurin. Digitaalisia ja liikkuvia palveluja on integroitu osaksi palvelukokonaisuuksia. Lääkärivaje heijastuu avohoidon lääkärille ja hammaslääkärille pääsyn ongelmina. Henkilöstön saatavuudessa on vaikeutunut, johon kaupunki on etsinyt keinoja. Tuotantotapa-analyysit tukevat palvelujen kehittämistä. Erikoissairaanhoitoon kohdentuu kolmannes sotekustannuksista. Siirtoviiveitä on onnistuttu vähentämään. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon integraatiossa ja hoitoketjuissa on kehittämistä.

Helsingin kaupunki yhtyy THL:n arvioihin. Hoitoon pääsy on parantunut. Tavoite vuonna 2025 perusterveydenhuollon hoitoon pääsyssä on 30 vrk lääkärille ja 14 vrk hoitajalle. Suun terveydenhuollossa ja kouluterveydenhuollossa jonot on purettu. Iäkkäiden laitoshoidon keventäminen liittyy tilaratkaisuihin, joita hidastaa ARA-avustusten lakkaaminen. Lakisääteinen raja laitoshoidon purkamisessa 2027 ei todennäköisesti tule toteutumaan. Palvelun saatavuus on hyvällä tasolla. Hoitajamitoituksesta johtuvaa kustannusten nousua ei tapahtunut, koska voimassa olevat ostopalvelusopimukset eivät mahdollistaneet suurta kustannusten kasvua. Markkinaehtoisien vuokratyön käyttö on vähäistä, ja suunnitelmallinen työvoiman vuokraus toteutetaan Seure Oy:n kautta.

Päätös: Merkittiin tiedoksi THL:n huomiot, kaupungin vastine ja aiheesta käyty keskustelu.

3.2 Aluehallintoviraston pelastustoimen edustajan puheenvuoro

Aluehallintoviraston edustaja arvioi yleisesti pelastustoimen palveluiden tilaa kansallisesti. Palvelut eivät toteudu yhdenvertaisesti, ja säästö- ja sopeuttamistoimet vaarantavat pelastustoimen palvelutasoa. Tiedolla johtamisen tarve on suurta. Etelä-Suomen AVI:n huomioiden mukaan onnettomuuksien ehkäisyn palvelutaso toteutuu Helsingissä riittävällä tasolla, ja alue on kiinnittänyt huomiota valvontavelan purkamiseen. Helsingin kaupungin pelastuslaitos toteuttaa jälkivalvontaa hyvin. Helsingissä on ollut toimintavalmiudessa toimintavalmiusajoissa huomattavia epäkohtia, mutta kaupunki on lähtenyt aktiivisesti kehittämään toimintavalmiuttaan. Henkilöstön saatavuusongelmat ovat uhkana toimintavalmiuden kehittämiseksi. Kaupunki on tunnistanut puutteita ja tehnyt kehittämistyötä

väestönsuojelupalveluiden toteutumisessa. Kaupunki on esittänyt tarpeellisia investointeja lakisääteisen palvelutason täyttämiseksi ja on perustellut tarpeensa yleisellä tasolla riittävällä tavalla.

Helsingin kaupunki yhtyy AVI:n huomioihin. Resursseja on lisätty onnettomuuksien ehkäisemiseen. Toimintavalmiusaikaa seurataan ja tilannetta parannetaan. Pelastusasemien rakentaminen edistyy. Päällystön ja alipäällystön rekrytoinnit toteutuvat hyvin, ja pelastajien rekrytoinnit ovat käynnissä. Helsingin Pelastuskoulun järjestämä pelastajakurssi vetää hyvin ilmoittautuneita, ja koulu tarjoaa myös ruotsinkielistä koulutusta.

Päätös: Merkittiin tiedoksi AVI:n huomiot ja keskustelu aiheesta.

4. Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan muutos- ja uudistusohjelman sekä talouden tilanne

4.1 Kaupungin edustajien alustus tämän hetken tilanteesta

Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toiminta ja talous ovat tällä hetkellä tasapainossa. Valtion rahoituksen tiukentuminen tulevina vuosina vaikeuttaa pidemmän aikavälin talouden tasapainoa ja edellyttää muun muassa määrätietoista muutosohjelmatyön jatkamista. Yhteistyö sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan ja kunta-Helsingin kesken toimii hyvin.

Erityiseksi onnistumiseksi kaupunki nostaa palvelujen saatavuuden paranemisen, jota käsiteltiin kohdassa 3. Työvoimasta kilpailua ei ole havaittu isossa mittakaavassa. Työyhteisöjen veto- ja pitovoimatekijät, työntekijän etuudet ja kalusto vaikuttavat myös henkilöstön pysyvyyteen.

Tietopohjaa kehitetään edelleen. Tietojen kirjaamisessa ja tiedonsiirrossa THL:ään on edelleen parannettavaa.

Poliittisen päätöksenteon tuki muutosohjelman toimille on ollut hyvä. Talouden tiukka linja on pitänyt päätöksenteossa, vaikka tilannetta haastetaan, koska Helsinki on ainoana alueena onnistunut pitämään talouden tasapainossa. Tilakysymyksissä on päästy entistä parempaan yhteistyöhön kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Päätös: Merkittiin tiedoksi Helsingin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen yleiskatsaus ja siitä käyty keskustelu.

4.2 Aiempien toimenpidesuosittelujen seuranta

Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla on kehitetty ja toimeenpantu useita eri toimenpiteitä valtioneuvoston antamien toimenpidesuosittelujen toteuttamiseksi. Sotepe-toimialan ja kaupungin omien toimien lisäksi tavoitteiden saavuttamiseksi on tehty laaja-alaista yhteistyötä myös muiden hyvinvointialueiden, HUS-yhtymän ja useiden muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

YTA-muistiota valmistellaan STM:ssä hallituksen puoliväliriiheen mennessä. Helsingin kaupungin edustajien mukaan YTA-yhteistyötä on tehty sopimusvalmistelun puitteissa ja samalla on luotu yhteistyörakenteita ja toimintamalleja. YTA-sopimukseen on rakennettu mahdollisuus tehdä yhteistyötä syventäviä YTA-alasopimuksia. YTasta on ollut hyötyä lähinnä valmiuden ja varautumisen suunnittelussa ja ylläpidossa. Helsinki ei kannata säädöspohjaista YTAa. Hyvä vaihtoehto sille on kansallinen ohjaus. Pelastustoiminnan yhteistyöalueesta syntyneet tehtävät ovat olleet Helsingille uusia, ja ovat edellyttäneet resursseja. Uudenmaan sisäisestä ja yleisesti kansallisesta yhteistyötä on jo 20 vuoden kokemus. Pelastustoiminnan yhteistyöalue Uudellamaalla on laajentunut ja tuonut yhteistyön piiriin kolme uutta aluetta. Tilanne- ja johtokeskuksen perustaminen (4.4.2025) on hyvin työllistävä, vaatii uuden sopimuksen. Yleis-pela-sopimus tullaan myös tekemään.

Päätös: Merkittiin tiedoksi toimenpidesuosittelusten toteutuminen sekä YTA:sta ja pelastustoiminnan yhteistyöalueesta käyty keskustelu.

4.3 Muutos- ja uudistusohjelman sekä talouden tilanne

Vuodelle 2024 Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala ennustaa noin 5 M€ alijäämää, ja vuoden 2025 talousarvio sekä taloussuunnitelmakauden vuodet 2026–2027 on laadittu ylijäämäisiksi. Talouden tasapainottamiseksi muutosohjelman toimenpiteillä tavoitellaan vähintään 100 miljoonan euron sopeuttamista vuosina 2023–2026. Tällä hetkellä toimenpiteillä on sopeutettu noin 68 milj. euroa. Toimet eivät ole sisältäneet rajuja palveluiden karsimisia. Kaikkia toimenpiteitä ei ole vielä suunnitelmassa, vaan sopeutuksen suunnittelua jatketaan. Lähtökohta on, että HUS-yhtymä ei tee enää alijäämää tulevinä vuosina. Vuoden 2024 lopussa aloitettiin koko henkilöstön kattava talouden koulutusohjelma tukemaan muutosohjelman toimeenpanoa.

Toiminnan muutosta on tehty tilankäytössä, henkilöstön työajan käyttöä on optimoitu, toimintatapoja on levitetty eri palveluihin, käyttämättömiä aikavaroja on saatu vähenemään digitalisaatiolla sekä asiakkaiden palvelutarvetta ja kalliita asiakkuuksia on arvioitu. Asiakasohjauksessa ja palvelurakenteen keventämisessä on hyödynnetty digitalisaatiota, mikä on vaikuttanut siihen, että muissa kuin terveysasemapalveluissa hoidon arviointiin pääsy onnistuu pääasiassa noin kahdessa vuorokaudessa. Pelastustoimessa haetaan kumppanuuksia eri hankkeisiin ja osa tehdään omalla rahoituksella.

Vuonna 2025 peruspalveluja vahvistetaan muun muassa hyödyntämällä monituottajuutta ja siirtämällä painopistettä vaikuttaviin ennaltaehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin. Palvelurakenteen ja tuotantotapojen strategista suunnittelua jatketaan tuotantotapa-analyysien ja -selvitysten avulla. Digitaalisia palveluja ja yhteydenottokeinoja kehitetään asiakastarve ja -kokemus huomioiden. Toiminnan taloudellinen kestävyys varmistetaan talouden muutosohjelman systemaattisella jatkamisella ja hyvien käytäntöjen jakamisella.

Päätös: Merkittiin tiedoksi Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talouden ja muutosohjelman tilanne ja siitä käyty keskustelu.

5. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen erityiskysymykset

5.1. Ministeriöiden omat teemat

HUS-yhtymän omistaja- ja järjestäjäohjaus on Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan parantunut, mutta edelleen on kehitettävää. ErillISRatkaisuun Helsinki on tyytyväinen. Hyviä vaihtoehtoja erillISRatkaisulle ei oikeastaan ole. Taktisen tason yhteistyön rakenne on alkanut toimia palveluketjujen kanssa monissa palveluissa. HUS-yhtymän valtakunnallisiin tehtäviin tulisi kohdistaa valtion suora rahoitus. Investointien suunnittelussa tulisi edetä kolmessa vaiheessa. Investointien suunnittelussa on keskeistä ensin alueen oman tilannekuvan hahmottaminen ja palveluverkkokokonaisuuden jäsentäminen. Seuraavaksi tulisi käydä läpi HUSin investoinnit ja niiden priorisointi. Ja lopuksi tunnistettaisiin HUSin ja alueiden yhteiset investoinnit.

STM:n neuvotteluun nostama teema oli peruspalvelujen saatavuus ja jatkuvuus sekä asiakastytyväisyys. Asiakaskokemuksesta julkaistaan Helsingin nettisivuilla kvartaaleittain asiakaskokemuskatsaus (NPS). Lisäksi on tehty erillisiä asiakaspalvelukyselyjä, ja asiakaspalautteita seurataan. Muutoin edellä mainittuja aihetta oli jo käsitelty kohdissa 3 ja 4.

SM:n neuvotteluun nostamat teemat olivat pelastustoimen toimintavalmius ja väestönsuojeluun varautuminen. Aluetta haastaa tiivistyvä kaupunkirakenne ja toimintavalmiusajan puutteet sekä uudet riskit ja niiden edellyttämän suorituskyvyn kehittäminen. Lisäksi alueella on haasteita henkilöstön saatavuudessa. Varautumisen ja väestönsuojelun osalta suunnittelussa ja toteutuksessa on pelastuslaitoksella vielä puutteita. Toimintaa on vuoden aikana saatu eteenpäin, mutta ei valmiiksi asti. Muutosta edelliseen vuoteen on tapahtunut. Suurelta osin puutteet on pelastuslaitoksen toimesta tunnistettu ja kehittämistoimenpiteitä on suunniteltu.

Päätös: Merkittiin tiedoksi käyty keskustelu ministeriöiden teemoista sekä YTA:sta käyty keskustelu. Helsingin pelastustoimen tulee saattaa väestönsuojelusuunnittelu loppuun. Keskeneräisyyttä on vielä yhteistoimintasopimusten ja –muistion päivittämisessä, väestönsuojeluorganisaation määrittämisessä sekä johtamistiloihin liittyvissä kehittämistarpeissa. Lisäksi merkittiin tiedoksi STM:n valmistelussa oleva arviointi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen sekä valtakunnallisten sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteiden toteutumisen tilanteesta.

5.2. Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan oma teema

Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan oma teema käsitteli valtion rahoitusta ja osaavan henkilöstön saatavuutta. Tarveperusteinen rahoitus kaipa kehittämistä, mutta liian nopeita ja laajamittaisia muutoksia ei tule tehdä. Rahoitusmallin palvelutarvekertoimia ja raportointia on kehitettävä siten, että malli arvioi palvelutarpeen ja palveluiden tuotannosta aiheutuvat kustannukset oikein. Suurten kaupunkien erityispiirteet tulee huomioida. Alueiden velvoitteiden karsimista tulee jatkaa. Pelastuskoululle tarvitaan pysyvä valtion rahoitus. Terveystoimijoiden, puheterapeuttien ja sosiaalityöntekijöiden aloituspaikkoja tarvitaan lisää pääkaupunkiseudulle. Tutkintojen tunnustamisen ja

kansallisen kielikoulutuksen polussa tulee edetä nopeasti, mikä auttaisi kansainvälisten rekrytointien toteutusta.

Päätös: Merkittiin tiedoksi käyty keskustelu. Todettiin, että Helsingin pelastuskoulun toimintaedellytykset on varmistettu. Rahoitus tullaan myöntämään myös vuonna 2025 valtionavustuksena.

6. Ministeriöiden toimenpidesuositukset

Käsiteltiin ministeriöiden toimenpidesuositukset Helsingin kaupungille.

Päätös: Uudet toimenpidesuositukset ovat seuraavat:

1. Helsingin on jatkettava palvelurakenteen keventämistä sekä kustannuskehityksen hillintää.

Seuranta ja arviointi: muutosohjelman seuranta, kustannusten kehitys (Lähde: VK)

2. Uudenmaan järjestämisvastuullisten ja HUS-yhtymän tulee vahvistaa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraatiota ja suunnittelua sekä sitoutua yhteen sovitettuun talouden tasapainottamissuunnitelman toteutukseen.

Seuranta ja arviointi: muutosohjelman seuranta, kustannusten kehitys, perustason terveydenhuollon kustannusten osuus terveydenhuollon kokonaiskustannuksista Uudenmaan alueella (Lähde: VK/THL)

Merkittiin tiedoksi, että alla olevat sisäministeriön syksyllä 2023 antamat toimenpidesuositukset ovat voimassa vuosina 2023–2026.

1. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
2. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
3. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
4. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
5. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastuslaitosten työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

7. Tilaisuuden päätös

Puheenjohtaja päätti tilaisuuden klo 14.57.

Ville-Veikko Ahonen
Osastopäällikkö
Valtiovarainministeriö

Kari Hakari
Osastopäällikkö
Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiina Snellman
Strategia- ja ohjausyksikön johtaja
Sisäministeriö

Juha Jolkkonen
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan johtaja
Helsingin kaupunki